

Yliopistojen sektoriluokitus

Päätös

Sekä säätiöyliopistot että julkisoikeudellisina laitoksina toimivat yliopistot luokitellaan valtiosektoriin myös vuoden 2010 alun jälkeen.

Päätöstä koskeviin tiedusteluihin vastaa Mika Sainio, TO (mika.sainio@tilastokeskus.fi, puh. 1734 2686).

Taustaa

Suomen yliopistot irtautuvat valtion talousarvionaloudesta 1.1.2010 [uuden yliopistolain](#) tullessa voimaan. Yliopistot ovat siitä lähtien itsenäisiä oikeushenkilöitä, joko julkisoikeudellisia laitoksia tai säätiölain mukaisia yksityisoikeudellisia säätiöitä. Aalto-yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto tulevat toimimaan säätiöinä, muut yliopistot toistaiseksi julkisoikeudellisina laitoksina.

Sovellettava ohjeistus

EKT95¹:n kohdan 3.36. mukaan ”sovellettaessa 50 %:n kriteeriä yksityisten tai julkisten voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen myyntituloihin ja tuotantokustannuksiin voi eräissä erityistapauksissa olla harhaanjohtavaa lukea myyntituloihin mukaan kaikki tuotoksen arvoon liittyvät maksut. Tämä voi koskea esim. yksityisten ja julkisten koulujen tuotoksen rahoitusta: julkisyhteisöjen maksut voidaan kytkeä oppilaiden lukumäärään, mutta ne voivat olla riippuvaisia neuvotteluista julkisyhteisöjen kanssa. Sellaisessa tapauksessa näitä maksuja ei tule pitää myyntituloina, vaikka niillä on selvä yhteys tuotoksen volyyymiin (oppilaiden lukumäärä). Tämä merkitsee, että pääasiallisesti tällaisin maksuin rahoitettu koulu on muu markkinaton tuottaja. Kun koulu on julkinen tuottaja, toisin sanoen, kun julkisyhteisöt pääasiallisesti rahoittavat ja valvovat sitä, se tulisi luokitella julkisyhteisöihin. Kun koulu on yksityinen muu markkinaton tuottaja, se tulisi luokitella kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sektoriin.”

EKT95:n ohjeistusta tarkentavan EDP-manuaalin² kappaleen I.1 mukaan voittoa tavoittelematon organisaatio on julkinen, mikäli julkinen hallinto sekä kontrolloi että pääasiallisesti rahoittaa sitä.

Uuden SNA:n kohdan 23.26 mukaan yliopistojen sektoriluokituksen ydin-kysymys on se, onko instituutio selkeästi itsenäinen vai onko se osa julkisen vallan hallintojärjestelmää. Tulevan ESA:n luonnos puolestaan määrittelee julkisen vallan kontrollin voittoa tavoittelemattoman yksikköön julkisen vallan kykyä määrittellä yksikön yleinen toimintalinja tai ohjelma, ja ohjeistaa sektoriluokituspäätöstä tehtäessä tarkastelemaan useita eri kriteereitä, ml. rahoitus, yksikön altistuminen riskeille, sopimukset/säännökset yksikön ja julkisen vallan välillä, ja henkilökunnan nimitysoikeus.

¹ Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmä EKT 1995

² ESA95 manual on government deficit and debt

Päätöksen perustelu

Yliopistouudistuksen jälkeenkin yliopistot ovat pääasiassa valtion rahoittamia eikä tätä rahoitusta voida katsoa 50 %:n kriteerin kannalta relevantiksi myyntituloksi, joten ydinkysymys on, ovatko ne valtion kontrolloimia vai eivät. Tosiasialliseen kontrolliin vaikuttavat merkittävästi mm. seuraavat seikat: Valtion tosiasiallinen ohjausvalta yliopistojen toimintoihin säilyy suurena tulossopimusmenettelyn jatkumisen kautta. Lisäksi yliopistot eivät jatkossakaan voi itsenäisesti voi päättää, miltä aloilta ja kuinka paljon ne tarjoavat tutkintoja, joten ne päätehtävältään toteuttavat valtion päättämää koulutuspolitiikkaa.

Vaikka otetaan huomioon yliopistojen juridisen muodon muuttuminen ja niiden taloudellisen itsenäisyyden lisääntyminen (mm. ulkopuolisen rahoituksen helpottuminen ja näiden varojen käytön vapaus), kokonaisuutena sekä säätiöyliopistot että julkisoikeudelliset yliopistot ovat kansantalouden tilinpidon näkökulmasta edelleen valtion kontrolloimia ja valvomia. Tämän takia **sekä säätiöyliopistot että julkisoikeudellisina laitoksina toimivat yliopistot luokitellaan valtiosektoriin myös vuoden 2010 alun jälkeen.**